صدای پاستور

فاطمه مهاجرانی
سخنگوی دولت

واقع‌گرایی اقتصادی، حمایت از معیشت و اصلاح ساختارها

بودجه صرفاً یک سند مالی نیست؛ بلکه نقشه‌راه دولت برای اداره کشور و پاسخ به مطالبات مردم است. لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ با درک دقیق از شرایط اقتصادی کشور و فشارهایی که در سال‌های اخیر بر معیشت خانوارها وارد شده است، بر پایه واقع‌گرایی، انضباط مالی و اولویت دادن به زندگی مردم تنظیم شده است. این لایحه تلاشی است برای عبور تدریجی از رویکردهای پرهزینه و کم‌اثر گذشته و حرکت به‌سوی حکمرانی اقتصادی کارآمدتر.

یکی از محورهای اصلی لایحه بودجه تمرکز هدفمند بر معیشت مردم است. دولت به‌خوبی آگاه است که تورم مزمن و کاهش قدرت خرید به یکی از دغدغه‌های اصلی جامعه تبدیل شده و هر سیاست اقتصادی باید از منظر اثرگذاری بر سفره مردم سنجیده شود. از همین رو در این لایحه تلاش شد حمایت‌های معیشتی با سازوکارهای شفاف‌تر و هدفمندتر طراحی شود تا منابع عمومی به‌جای توزیع پراکنده، به‌طور مؤثر در خدمت اقشار نیازمند و طبقه متوسط قرار گیرد.

در کنار توجه به معیشت، لایحه بودجه ۱۴۰۵ حامل یک پیام مهم در حوزه حکمرانی است: «دولت به‌دنبال افزایش حجم خود نیست، بلکه به‌دنبال افزایش کارآمدی است.» بر اساس ارزیابی‌های انجام‌شده و همان‌گونه که رئیس سازمان برنامه و بودجه نیز در گفت‌وگوهای رسانه‌ای تصریح کرده‌اند، برخی مجموعه‌ها و نهادها در سال‌های گذشته کارایی لازم را نداشته یا با مأموریت‌های مشابه دچار همپوشانی بوده‌اند.

در لایحه بودجه پیشنهادی برای سال پیش رو این مجموعه‌ها حذف شده یا در قالب ادغام‌های منطقی سامان‌دهی شده‌اند؛ اقدامی که با هدف جلوگیری از اتلاف منابع و ارتقای اثربخشی سیاست‌ها انجام شده است.

این تصمیم نه اقدامی سلبی، بلکه اصلاحی ضروری است. تجربه سال‌های گذشته نشان داد که تعدد نهادها و ردیف‌های بودجه‌ای الزاماً به حل مسائل منجر نمی‌شود. آنچه اهمیت دارد تمرکز بر مأموریت‌های اصلی، پاسخگویی و شفافیت است. لایحه بودجه ۱۴۰۵ با کاهش موازی‌کاری‌ها تلاش کرده تا منابع محدود را به سمت اولویت‌های واقعی بویژه معیشت مردم و خدمات عمومی، هدایت کند.

از دیگر ویژگی‌های مهم این لایحه، کاهش اتکا به درآمدهای نفتی است و باید آن را به فال نیک گرفت. اقتصاد ایران سال‌هاست از وابستگی به نفت آسیب دیده و هر شوک خارجی، مستقیماً بودجه و ثبات اقتصادی کشور را تحت تأثیر قرار داده است. بودجه ۱۴۰۵ با تکیه کمتر بر نفت، گامی هرچند دشوار اما ضروری در مسیر تاب‌آوری اقتصادی و استقلال بودجه‌ای برداشته است.

کاهش وابستگی به نفت، دولت را به سمت درآمدهای پایدار و شفاف سوق می‌دهد. در همین چهارچوب اصلاح نظام مالیاتی، گسترش پایه‌های مالیاتی و مقابله با فرار مالیاتی در دستور کار قرار گرفته است؛ با این تأکید که فشار جدیدی بر حقوق‌بگیران و بخش‌های مولد اقتصاد وارد نشود. این مسیر آسان نیست، اما در بلندمدت به نفع اقتصاد ملی و معیشت مردم خواهد بود.

یکی دیگر از نقاط قوت لایحه بودجه افزایش معنادار اعتبارات عمرانی پروژه‌های اولویت‌دار است. بر اساس اعلام رسمی و گزارش‌های منتشرشده، بودجه عمرانی طرح‌های اولویت‌دار در این لایحه بیش از ۱۳۰ درصد رشد داشته است. این رشد نشان می‌دهد دولت به‌جای توزیع پراکنده منابع، تمرکز خود را بر پروژه‌هایی گذاشته است که بیشترین اثر را بر توسعه زیرساخت‌ها، اشتغال و بهبود خدمات عمومی دارند. تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام و اثرگذار می‌تواند موتور محرک رشد اقتصادی و کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای باشد.

در کنار این موارد واقع‌بینی در برآورد منابع و مصارف از دیگر ویژگی‌های قابل توجه لایحه بودجه ۱۴۰۵ است. پرهیز از خوش‌بینی افراطی، بویژه در حوزه درآمدهای نفتی، نشان‌دهنده عزم دولت برای کنترل کسری بودجه و جلوگیری از فشارهای تورمی جدید است؛ رویکردی که می‌تواند به ثبات بیشتر اقتصاد کلان و افزایش اعتماد عمومی کمک کند.

در مجموع لایحه بودجه ۱۴۰۵ را باید سندی اصلاح‌محور، معیشت‌گرا و واقع‌بینانه دانست؛ سندی که می‌کوشد میان محدودیت‌های اقتصادی، مطالبات مردم و ضرورت اصلاح ساختارهای ناکارآمد توازن برقرار کند. بی‌تردید اجرای دقیق این بودجه و نظارت مستمر بر آن، به اندازه تدوین آن اهمیت دارد. دولت خود را در این مسیر متعهد به شفافیت، پاسخگویی و شنیدن صدای مردم می‌داند و امیدوار است با همراهی مجلس شورای اسلامی و نخبگان اقتصادی، بودجه ۱۴۰۵ به گامی مؤثر در جهت بهبود معیشت مردم و تقویت بنیان‌های اقتصاد ملی تبدیل شود.

رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای کنگره بزرگداشت آیت‌الله سید محمدهادی میلانی:

آیت‌الله میلانی از ارکان نهضت اسلامی است

عکس / khamenei.ir

رهبری

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت آیت‌الله سید محمدهادی میلانی، پنجشنبه گذشته در محل برگزاری این همایش در حرم مطهر رضوی منتشر شد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این دیدار، با قدردانی از برگزاری چنین کنگره‌ای، مرحوم آیت‌الله میلانی را یک شخصیت جامع‌الاطراف از لحاظ «معنوی»، «اخلاقی»، «علمی» و «اجتماعی و سیاسی» دانستند و تأکید کردند: «آیت‌الله میلانی واقعاً احیاگر حوزه علمیه مشهد بود و این حوزه مدیون آن مرحوم است.» رهبر انقلاب، آیت‌الله میلانی را از لحاظ فردی، شخصی ممتاز و دارای وقار و متانت و در عین حال تواضع، وفاداری نسبت به دوستان و برخوردار از لطافت روحی و ذوق شعر توصیف کردند و افزودند: «آن مرحوم از لحاظ علمی یک ملّای بزرگ بود که از محضر اساتیدی همچون مرحوم نائینی و مرحوم شیخ محمد حسین اصفهانی بهره برده و در «درس و بحث علمی» خوش بیان بود و طلبه‌های فاضلی را پرورش می‌داد.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای یکی دیگر از جنبه‌های شخصیتی آیت‌الله میلانی را اهل سلوک بودن آن مرحوم برشمردند و با اشاره به حضور ایشان در متن قضایای اجتماعی و سیاسی آن زمان گفتند: «آقای میلانی در دوران شروع مبارزات در اوایل دهه چهل، حقاً یکی از ارکان نهضت اسلامی بود و در متن مسائل حضور داشت که سفر به تهران به همراه جمع دیگری از علما بعد از بازداشت امام خمینی(ره)، نمونه‌ای از حضور تأثیرگذار در مسائل سیاسی است. رهبر انقلاب، اعلامیه‌های قوی و متین و محکم آیت‌الله میلانی در حمایت از نهضت اسلامی را نمونه دیگری از حضور تأثیرگذار آن مرحوم در متن مسائل سیاسی دانستند و گفتند: نامه ایشان در حمایت از امام خمینی(ره) بعد از تبعید امام به ترکیه، یک سند تاریخی است.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کردند: «آیت‌الله میلانی با مبارزان و افراد گوناگون از جریان‌های مختلف سیاسی ارتباط داشت، اما همواره از منتسب شدن به یک جریان سیاسی خاص بشدت پرهیز می‌کرد.»

ایشان در پایان اظهار امیدواری کردند که برگزاری این همایش زمینه‌ساز شناسانده شدن ابعاد شخصیتی آیت‌الله میلانی به مردم باشد. در ابتدای این دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین مروی تولیت آستان قدس رضوی، گزارشی از اهداف همایش بزرگداشت آیت‌الله میلانی و کمیته‌های علمی آن و همچنین برگزاری پیش نشست‌ها در مشهد مقدس و کربلای معلّی ارائه کرد.

> آقای میلانی در دوران شروع مبارزات در اوایل دهه چهل، حقاً یکی از ارکان نهضت اسلامی بود و در متن مسائل حضور داشت که سفر به تهران به همراه جمع دیگری از علما بعد از بازداشت امام خمینی(ره)، نمونه‌ای از حضور تأثیرگذار در مسائل سیاسی است

با دستور رئیس جمهوری صورت گرفت

افتتاح طرح راهبردی فرآورش نفت در غرب کارون

عکس / president.ir

افتتاح برخط طرح نفتی به دستور رئیس جمهوری

دولت

رئیس جمهوری پنجشنبه گذشته در آیینی، به‌صورت برخط دستور بهره‌برداری از دومین واحد بزرگ‌ترین مرکز فرآورش نفت کشور (CTEP) در منطقه غرب کارون را صادر کرد.

واحد فرآورش مرکزی یکی از زیرساخت‌های راهبردی شرکت ملی نفت در میادین غرب کارون است که با هدف ایجاد ظرفیت پایدار فرآورش، انتقال و تثبیت نفت خام میدان آزادگان جنوبی و سایر میادین همجوار طراحی شده است. این پروژه حلقه اتصال فازهای تولیدی و توسعه‌ای غرب کارون محسوب می‌شود و نقشی کلیدی در تولید صیانتی و پایدار نفت از میادین مشترک ایفا می‌کند. «فرآورش و نمک‌زدایی نفت خام»، «جمع‌آوری و تقویت فشار گازهای همراه نفت» و «مدیریت و تصفیه پساب تولیدی و تزریق مجدد» سه محور کلیدی این طرح نفتی است. هدف نهایی پروژه، دستیابی به ظرفیت پایدار فرآورش ۳۲۰ هزار بشکه نفت در روز در فاز عملیاتی اصلی آزادگان جنوبی است.

برای اجرای طرح واحد فرآورش مرکزی (CTEP)، ۳۵۰ میلیون دلار هزینه شد، ۸۵ درصد تجهیزات آن داخلی است و با افتتاح آن برای هزار و ۵۰۰ نفر به صورت مستقیم و ۲ هزار و ۵۰۰ نفر به صورت غیرمستقیم شغل ایجاد شد. ۷۰۰ نفر از شاغلان از همین منطقه هستند. رئیس جمهوری در این آیین، از همت و تلاش‌های بی‌وقفه مجموعه وزارت نفت و متخصصان و مهندسان که در کم‌ترین زمان ممکن، این دستاورد بزرگ را برای کشور رقم زدند، قدردانی کرد. مسعود پزشکیان ابراز امیدواری کرد «با استمرار همین عزم راسخ و باور عمیق، مسیر پیش رو نیز به همان سرعت و شتاب به نتایج درخشان و مورد انتظار منتهی شود.»

دیدار رئیس جمهوری با خانواده شهید رازمیک خاچاتوریان

> پزشکیان در دیدار خانواده شهید خاچاتوریان تأکید کرد که حضور و فداکاری شهدای مسیحی در دفاع مقدس جلوه‌ای روشن از وحدت ملی و همدلی عمیق ملت ایران است

دیدار با خانواده شهید مسیحی

پنجشنبه گذشته، در شامگاه ولادت حضرت عیسی مسیح(ع)، رئیس جمهوری به دیدار خانواده شهید مسیحی «رازمیک خاچاتوریان» از شهدای سرافراز جامعه مسیحیان ایران رفت و با این خانواده دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این دیدار صمیمانه که با هدف تجلیل از مقام شامخ شهدا و تکریم صبر، ایثار و استقامت خانواده‌های معظم آنان و همچنین تبریک ولادت حضرت عیسی(ع) و سال نو میلادی صورت گرفت، پزشکیان با گرامیداشت یاد و خاطره این شهید گرانقدر و نقش بی‌بدیل همه اقوام و ادیان الهی در دفاع از استقلال، عزت و تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران، حضور و فداکاری شهدای مسیحی در دفاع مقدس را جلوه‌ای روشن از وحدت ملی و همدلی عمیق ملت ایران دانست.

رئیس جمهوری همچنین با تجلیل از صبر و ایستادگی خانواده شهید خاچاتوریان، عزت و اقتدار امروز کشور را مرهون ایثار شهیدان و استقامت خانواده‌های بزرگوار آنان دانست و تصریح کرد که «قدردانی از این عزیزان وظیفه‌ای همیشگی برای مسئولان نظام به شمار می‌رود و امیدواریم شرمنده شهدا نشویم.»

خانواده شهید رازمیک خاچاتوریان و آقای «آرا شاوردیان» نماینده مسیحیان در مجلس نیز با قدردانی از حضور و توجه رئیس جمهوری، بر پایبندی خود به آرمان‌های انقلاب اسلامی و تداوم راه شهدا در مسیر خدمت به ایران عزیز تأکید کردند.

پیام تبریک به پاپ و مسیحیان

رئیس جمهوری پنجشنبه گذشته در پیامی، فرارسیدن ولادت فرخنده حضرت عیسی بن مریم(ع) و آغاز سال نو میلادی ۲۰۲۶ را به «پاپ لئوی چهاردهم» رهبر کاتولیک‌های جهان تبریک گفت. در پیام پزشکیان آمده است: «میلاد حضرت عیسی مسیح(ع)، یادآور خصایص معنوی ایشان از جمله آزادگی، ظلم‌ستیزی و مهرورزی است که در قرآن کریم نیز مورد ستایش قرار گرفته است. امیدوارم با تأسی به فرامین الهی و آموزه‌های گرانسنگ انبیا(ع) شاهد تحقق عدالت، صلح و آزادی در سراسر گیتی باشیم.» رئیس جمهوری در پیام دیگری فرارسیدن سالروز ولادت فرخنده حضرت عیسی بن مریم(ع) را به سران و مردم کشورهایی که این مناسبت و سال نو میلادی را جشن می‌گیرند، تبریک گفت.

چرا رئیس جمهوری بعد از تقدیم لایحه بودجه به مجلس درباره حکمرانی آب سخنرانی کرد؟

اول آب، بعد اقتصاد

گزارش

چرا سه‌شنبه گذشته وقتی رئیس جمهوری لایحه بودجه ۱۴۰۵ را تقدیم مجلس کرد، به جای توضیح درباره کلیات لایحه، پیشنهادهای دولت برای خروج کشور از وضعیت فعلی آب را به نمایندگان ارائه داد؟ پاسخ روشن است: وضعیت آب در ایران بحرانی است و بدون آب، رشد اقتصادی و توسعه‌ای وجود نخواهد داشت. اگر قرار باشد اهداف اقتصادی لایحه بودجه ۱۴۰۵ در صنعت، کشاورزی و مانند آن محقق شود، قبل از هر چیز باید آب وجود داشته باشد. بحران آب درحالی اتفاق افتاده که ایران در طول تاریخ سرزمین کم‌آبی بوده است. بنابراین نمی‌توان گفت «کم‌آبی» باعث بروز بحران شده، زیرا در همین کم‌آبی فرهنگ‌ها و سازمان‌های سیاسی بزرگ و پایداری در این سرزمین شکل گرفت. پس چطور شد که آب به چنین وضعیتی رسید؟ پاسخ در نکته‌ای است که رئیس جمهوری به نمایندگان گفت؛ «حکمرانی آب.» پزشکیان سه‌شنبه گذشته، با اشاره به اینکه «جمعی از اساتید با تخصص‌های کشاورزی، آبیاری، جامعه‌شناسی، اقتصاد و مدیریت روی موضوع (آب در ایران) کار کرده و گزارشی را ارائه داده‌اند»، دلیل بروز چالش در مدیریت آب کشور را این‌طور بیان کرد: «بر اساس گزارش ارائه‌شده، تمام قوانینی که از پیروزی انقلاب تا کنون برای کنترل و بهبود وضعیت و مصرف آب تهیه و ارائه شده، فقط وضعیت را بدتر کرد.» وی اضافه کرد: «قانون نوشته‌ایم تا وضعیت را اصلاح کنیم، اما آمارها نشان می‌دهد وضعیت بدتر شده و این قوانین مشکل را حل که نکرده‌اند، بدتر هم کرده است. بنابراین باید به عملکرد خودمان نگاه کنیم تا ببینیم چه تصمیمی گرفته‌ایم که باعث شده به جای اصلاح وضعیت، اوضاع بدتر شده و حداقل کاری که باید بکنیم، آن تصمیمات را ادامه ندهیم.» معضل آب در ایران که رئیس جمهوری اشاره کرد، در دانش‌های جدید هم تأیید شده است. «بو روتشتاین» در کتاب «کیفیت حکومت» که دانشگاه امام صادق(ع) منتشر کرده، مسأله آب را این‌طور بیان می‌کند: «شمار فزاینده‌ای از متخصصانی که به مطالعه تمهیدات مربوط به آب سالم می‌پردازند، دیگر این مسأله عظیم را مسأله مهندسی نمی‌دانند، یعنی نبود راه‌حل‌های فنی مانند احداث تلمبه‌خانه، سدها و مانند آن نیست که به عنوان مانع اصلی بر سر راه دستیابی مردم به آب محسوب می‌شود. این متخصصان همچنین مسأله را نبود ذخایر طبیعی آب سالم نیز نمی‌دانند. در عوض، به نظر می‌رسد مسأله به کارکرد نادرست ساختار نهادهای حقوقی و اداری بازمی‌گردد. به شکلی دقیق‌تر، این متخصصان مسأله را ناشی از نبود نهادهای کافی برای نگهداری، قیمت‌گذاری و توزیع حقوق مربوط به زمین و آب می‌دانند.» آنچه دانشگاهیان ایرانی در گزارش آورده‌اند، علم جهانی حکمرانی هم به آن می‌پردازد؛ یعنی آب مسأله‌ای مبتنی بر حکمرانی است، نه اینکه باران ببارد یا نبارد. به دیگر سخن، مسأله آب به سازوکارهای حقوقی، نهادی، دولتی و مردمی بازمی‌گردد که چگونه و براساس چه سازوکاری، منابع موجود آب را توزیع می‌کنند. در این مرحله، پای سیاست، جامعه‌شناسی و اقتصاد آب، اعم از قیمت‌گذاری آب یا اقتصاد پروژه‌های لوله‌گذاری هم در میان است. بنابراین مسأله آب را، مطابق آنچه رئیس جمهوری سه‌شنبه گذشته نشان داد، باید این‌طور صورت‌بندی کرد: بودجه ۱۴۰۵ انقباضی باشد یا نباشد، اول باید به فکر آب باشیم و با اصلاح حکمرانی آب می‌توان به مسأله‌های دیگر هم فکر و درباره آنها گفت‌وگو کرد.

ضرورت التزام به نقشه‌راه اصلاح حکمرانی آب

یادداشت

مهرداد لاهوتی
عضو کمیسیون برنامه و بودجه

جمع‌بندی آنچه در جلسه سه‌شنبه گذشته مجلس و دولت درباره موضوع حکمرانی آب مطرح شد و نیز پژوهش و گزارش تهیه شده از سوی دولت که به نمایندگان ارائه شد از جنبه‌های مختلف قابل بررسی است.

در این مباحث عنوان شد که در حال حاضر تولید آب کشور ۹۴ میلیارد متر مکعب است که ۸۲ میلیارد متر مکعب آن در حوزه کشاورزی مصرف می‌شود، ۸ میلیارد و ۹۰۰ میلیون مترمکعب در حوزه آشامیدنی و ۳ میلیارد و ۶۰۰ میلیون مترمکعب نیز در حوزه صنعت مصرف می‌شود.

همچنین ترکیب «تأمین منابع آب» کشور به این صورت است که ۴۳ میلیارد متر مکعب آن از طریق جمع‌آوری نزولات آسمانی و آب‌های سطحی تأمین می‌شود و ۴۹ میلیارد متر مکعب از آب‌های زیرزمینی. در این گزارش نقشه راه ترسیم شده برای حکمرانی آب این گونه یا با این هدف ترسیم شد که ایران برای ۵ سال آبی آینده بتواند سهم نزولات آسمانی و آب‌های سطحی را از منابع مصرفی ثابت نگه داشته و حفظ کند. برآوردها نشان می‌دهد با وجود آنکه ایران جزو کشورهای کم بارش حساب می‌شود، اما بارش‌ها از میزان فعلی کمتر نخواهد بود.

بنابراین آنچه قرار است کاهش داده شود، میزان برداشت آب از منابع زیرزمینی است، به این معنی که از ۴۹ میلیارد متر مکعب فعلی به ۳۶ میلیارد متر مکعب کاهش پیدا کند. این تغییر، بویژه وقتی فرونشست‌ها در همه جای کشور را لحاظ کنیم، بسیار ضروری می‌نماید.

براساس این گزارش، دانشگاهیان و دولت کاهش برداشت از منابع زیرزمینی باید از طریق کاهش و صرفه‌جویی ۱۷ میلیارد متر مکعبی در حوزه کشاورزی انجام شود. همچنین میزان مصرف آب در بخش خانگی از ۸ میلیارد و ۲۰۰ میلیون مترمکعب فعلی به ۹ میلیارد و ۲۰۰ میلیون مترمکعب افزایش پیدا می‌کند که طبیعتاً ناشی از پیش‌بینی افزایش جمعیت و توسعه شبکه آبرسانی است. ۱۵ میلیارد متر مکعب آب موجود در کشور نیز برای جبران ناترازی آبی و حقابه‌های محیط زیستی مانند دریاچه‌ها و تالاب‌ها و دشت‌ها اختصاص می‌یابد.

در مجموع مسأله این است که مسیر ترسیم شده برای سیاست‌گذاری آب کشور، نقشه راهی است که همه باید به آن ملتزم باشیم. البته اجرای این نقشه راه تا حدود زیادی بر عهده وزارت جهاد کشاورزی است، زیرا بر راه‌حل‌هایی مانند اصلاح الگوی کشت و کشت فراسرزمینی یا اصلاح بذر تأکید شده که این موارد بر عهده دستگاه‌های اجرایی قرار می‌گیرد. نباید فراموش کرد که حکمرانی آب موضوعی با اثراتی اقتصادی و اجتماعی گسترده است. به عنوان مثال آب نقشی تعیین کننده در تراز یا ناترازی برق و به تبع آن رشد صنعت و اقتصاد کشور دارد. کما اینکه امروز از مجموع ۷۰ هزار مگاوات برق تولیدی کشور ۱۵ هزار مگاوات آن محصول نیروگاه‌های برقآبی است. بنابراین توجه به الزامات حکمرانی آب، مسأله‌ای است که تقریباً با همه حوزه‌های رشد و اقتصاد و جامعه و آینده ایران ارتباط و پیوند دارد.

عزم ایران برای اصلاح حکمرانی آب

حامد یزدیان
عضو کمیسیون کشاورزی

آب یکی از چالش‌های اصلی کشور در دو دهه اخیر بوده و در آینده هم حتماً جزو چالش‌های اصلی باقی خواهد ماند. به همین دلیل پرداختن به مسأله آب بسیار ضروری است. مع الاسف در چند سال گذشته نه مجلس و نه نهادهای دولتی متولی به قدر کافی و متناسب با گستردگی بحران به آن نپرداخته‌اند. اگرچه بخشی از مسأله آب وابسته به شرایط اقلیمی کشور ماست، اما مسائل ساختاری، مدیریتی و اجتماعی نیز در بروز این مسائل اثرگذارند و برای همین باید همه ارکان برای یافتن راه‌حل آن همراهی کنند.

در این دوره شاهد هستیم که رئیس جمهوری با اهمیت دادن به مسأله، در قدم اول شورایی متشکل از دانشگاهیان، دولت و مرکز پژوهش‌های مجلس را مسئول بررسی مسأله و ارائه راه‌حل‌های قابل اجرا کرد. نقطه قوت این تصمیم درگیر کردن دانشگاه در حل مسائل کشور است. البته نهاد دانشگاه می‌تواند و باید در قالب یک نهاد مشاور باقی بماند، زیرا وزارتخانه‌های ذی‌ربط مانند نیرو و جهاد کشاورزی هستند که باید از میان راه‌حل‌های پیشنهاد شده بهترین را انتخاب و اجرا کنند و مسئولیت بپذیرند. بنابراین وضعیت مطلوب هرچه باشد، به معنای شکل‌گیری یک نهاد جدید و قرار گرفتن دانشگاه در جایگاه تصمیم‌گیر، متولی و کارفرما نیست. از سوی دیگر، انصاف حکم می‌کند این مطلب تأکید شود که گزارش ارائه شده از سوی دولت در جلسه علنی سه‌شنبه گذشته مجلس، از حیث آسیب‌شناسی آب، گزارش خوبی بود و داده‌های مفیدی را جمع‌آوری کرده بود، اما در مرحله ارائه راه‌حل، جای بحث داشت. از جمله موضوعات قابل بحث این است که در این گزارش امنیت آبی به نوعی در تضاد با امنیت غذایی قرار گرفته بود و از همین منظر کاهش مصرف آب کشاورزی پیشنهاد شده بود. این فرضی است که لزوماً نباید آن را پذیرفت. من بر این باور هستم که اگر بر اساس افزایش بهره‌وری، شفافیت در عملکرد و مشخص کردن اولویت‌ها عمل کنیم، نه تنها امنیت آبی و غذایی لزوماً در تناقض با یکدیگر قرار نمی‌گیرند، بلکه می‌توانیم متناسب با جمعیت کشور محصولات کشاورزی مورد نیاز را تولید کنیم. البته منظور از امنیت غذایی تولید محصولاتی مانند گندم، برنج، نهاده‌های دامی و دانه‌های روغنی است که در دسته کالاهای اساسی قرار می‌گیرند.

به‌ویژه در شرایط مواجهه کشور با تحریم و جنگ اقتصادی، نباید کشت این محصولات را در تعارض با امنیت آبی بدانیم، بلکه می‌توانیم صرفه‌جویی و کاهش مصرف بی‌رویه آب را برای تولید محصولات غیراستراتژیک و غیراساسی دنبال کنیم که امروز عمدتاً با هدف صادرات تولید می‌شود و سود آن صرفاً به جیب عده قلیلی می‌رود. موضوع دیگری که توقع می‌رفت و می‌رود در حکمرانی آب مورد توجه قرار گیرد «حقابه» است. به این معنی که در مصرف آب عدالت به گونه‌ای مراعات شود که در یک حوزه آبی بالادست، حق پایین‌دست زایل نشود. این مشکلی است که امروز با آن دست به گریبان هستیم.

این گزارش به‌رغم ماهیت علمی و داده‌محور خود، نقض دیگری داشت و آن بی‌توجهی به نقش ذی‌نفعان در راه‌حل‌یابی‌هاست. به این معنی که اگر قرار است مصرف آب در بخش کشاورزی کاهش یابد، کشاورزان به عنوان ذی‌نفعان اصلی آب باید در اصلاح حکمرانی آب طرف مشورت قرار گرفته و در آن مشارکت داشته باشند.

با وجود همه این‌ها، اینکه دولت به مسأله آب با جدیت وارد شده و به دنبال یافتن راه‌حل‌هایی برای کاهش برداشت، بهبود آبخیزداری و مهار سیلاب‌هاست، درخور ستایش است. اما آزمون جدی پیش پای دولت اصلاح ساختار مدیریت آب است؛ اصلاح روند اشتباهی که از ۱۳۸۴ با تغییر مدیریت آب کشور از نظام مبتنی بر حوضه آبریز، به مدیریت استانی و بر اساس مرزهای سیاسی صورت گرفت که زمینه بروز اختلاف‌های آبی میان استان‌ها را فراهم آورد.

دولت چهاردهم باید این رویه اشتباه را تغییر بدهد و این، دقیقاً همان جایی است که اراده دولت برای اصلاح حکمرانی آب تجلی خواهد یافت. بنابراین نباید به گزارش تهیه شده به چشم راه‌حل نهایی نگاه کرد، بلکه باید آن را در مسیر بررسی‌های کارشناسی بیشتر و رفع اشکالات قرار داد.